

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ: ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ

Масіна Л. О.

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і фінансів

Бабенко А. О.

здобувачка 3 курсу, спеціальність

071 Облік і оподаткування

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Бюджетні установи фінансуються за рахунок державних або місцевих бюджетів, через що необхідно забезпечити чіткий контроль за витратами, доходами та використанням коштів, а також передбачення фінансових ризиків для їх запобігання. Дослідження обліку фінансових результатів підвищує ефективність діяльності бюджетних установ та обґрунтованість використання бюджетних коштів, що робить тему актуальною для розвитку державного управління.

Бюджетна установа є важливим складовим сектору державного управління, її діяльність здійснюється на підґрунті державного бюджету та може бути фінансована як за рахунок державних коштів, так і за рахунок позабюджетних фондів. Важливим аспектом є контроль за рахунками та звітністю, які відображають фінансовий результат діяльності, що може бути прибутковим чи збитковим. Оцінюючи фінансові результати, можна зробити висновок про ефективність управління ресурсами бюджетної установи. Бюджетні установи мають неприбутковий статус, але навіть неприбуткові організації повинні розраховувати фінансові результати звітного періоду, оскільки це дозволяє відображати точну фінансову ситуацію організації. Але і метод нарахування, і фінансова звітність з відображенням фінансового результату все ще залишається певною методологічною новацією для бюджетних установ [1, с. 436].

Вся інформація та облік фінансових результатів у державному секторі відображається на рахунку 55 «Фінансовий результат», в розрізі субрахунків: 5511 «Фінансові результати виконання кошторису звітного періоду»; 5512 «Накопичені фінансові результати виконання кошторису»; 5531 «Результат виконання державного бюджету звітного періоду»; 5532 «Накопичені фінансові результати виконання державного бюджету» [2, с. 188].

Якщо мова йде про доходи та видатки майбутніх періодів, то вони результати виконання кошторису не закривають. Доходи майбутніх періодів - це кошти, що надійшли у звітному році, але будуть у вільному користуванні

тільки у наступному. Найактуальнішим прикладом 2024 року є розподіл грантів на навчання студентів у закладах вищої освіти. Міністерство освіти і науки України виплачує певну зазначену річну суму за студентів до відповідного бюджету університету, але ці кошти перейдуть у розпорядження університету тільки з наступного звітнього періоду. Зазвичай суми таких доходів на кінець року обліковуються на субрахунку 6911 «Доходи майбутніх періодів». А у наступному залишок списується на рахунок відповідних доходів у тому звітньому періоді, в якому були використані ці кошти: Дт 6911 «Доходи майбутніх періодів» - Кт 7111 «Доходи від реалізації продукції», 7411 «Інші доходи за обмінними операціями». Що стосується витрат майбутніх періодів, то це можуть бути наперед оплачена орендна плата, або підписки на періодичні видання (газети, журнали тощо). Ці витрати відображаються на субрахунку 2911 «Витрати майбутніх періодів розпорядників бюджетних коштів», списуються на відповідні витрати у відповідний період бухгалтерською проводкою: Дт 2911 «Витрати майбутніх періодів розпорядників бюджетних коштів» - Кт 2117 «Інша поточна дебіторська заборгованість».

Для визначення фінансового результату за звітний період (наприкінці кожного кварталу та року) необхідно закрити доходи та витрати за цей період на фінансовий результат звітнього періоду. Для цього на субрахунок 5511 щокварталу закривають субрахунки:

– доходів: 7011 «Бюджетні асигнування», 7111 «Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг)», 7112 «Дохід від оприбуткування активів, раніше не врахованих в балансі», 7211 «Дохід від реалізації активів», 7311 «Фінансові доходи розпорядників бюджетних коштів», 7411 «Інші доходи за обмінними операціями», 7511 «Доходи за необмінними операціями»;

– витрат: 8011 та 8111 «Витрати на оплату праці», 8012 та 8112 «Відрахування на соціальні заходи», 8013 та 8113 «Матеріальні витрати», 8014 та 8114 «Амортизація», 8115 «Інші витрати», 8211 «Собівартість проданих активів», 8212 «Витрати, пов'язані з реалізацією майна», 8311 «Фінансові витрати», 8411 «Інші витрати за обмінними операціями», 8511 «Витрати за необмінними операціями» [2, с. 189].

Оскільки завершальним етапом визначення фінансових результатів є розрахунок дефіциту або профіциту, то завершальною точкою визнана алгоритмізація процесу їх розрахунку як різниці між залишками рахунків доходів та витрат за звітний період, при цьому обов'язково необхідно врахувати фінансовий результат попередніх звітних періодів та віднесення їх сум до накопичених фінансових результатів. Джерелом інформації щодо таких бухгалтерських проведення є Меморіальний ордер № 17 та записи у книзі «Журнал-Головна», та наступне відображення залишків за субрахунками на звітну дату.

У Балансі (ф. № 1-дс) фінансовий результат відображається в єдиному рядку, в Розділі І «Власний капітал та фінансовий результат» пасиву балансу. А алгоритм формування фінансового результату у Звіті про фінансові результати (форма № 2-дс) розкривається більш детально за рахунок інформації про доходи, витрати та видатки установи. Основними джерелами для заповнення «Звіту про фінансові результати» є меморіальний ордер № 14, картки аналітичного обліку асигнувань та видатків, обороти по субрахунках доходів, видатків та результатів виконання кошторису, книга «Журнал-Головна» [3, с. 280].

Отже, загальну частину формування фінансових результатів займає арифметичний розрахунок показників доходів і витрат, їх співставлення та аналіз. Відображенням ефективного використання наявних ресурсів є позитивний показник діяльності звітного періоду. У разі отримання прибутків, установи з більшою вірогідністю матимуть можливість надавати весь спектр наукових, технічних, соціально-економічних, управлінських послуг некомерційного характеру.

Література:

1. Свірко С. В., Тростенюк Т. М. Бюджетна звітність як елемент управлінського обліку в контексті субординаційної системи ДЗВО. *Бізнес Інформ*. 2018. № 11 (490). С. 434–440.
2. Облік в бюджетних установах: навч. посібник / К. В. Безверхий. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 312 с.
3. Іванков В.М. Фінансові результати бюджетної установи як предмет судової економічної експертизи. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2022. вип. 8(41). С. 271-285.